

Ventspils brīvosta skaitļos un datos

Ventspils brīvostā nepieciešama kvalitatīva pārvaldība nevis laika novilcināšana

2026.10.20.

Jānis Vītolinš

Ventspils domes priekšsēdētājs

Ventspils brīvostas pārvaldība šobrīd

Brīvostas pārvaldes augstākā lēmēj institūcija ir valde, kurai ir pakļauta Ventspils brīvostas pārvaldnieka vadīta administrācija. **Saskaņā ar Likumu par ostām Ventspils brīvostai ir četri valdes locekļi** – ekonomikas, finanšu, satiksmes un viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministru izvirzītie pārstāvji, kurus amatā ieceļ un no amata atbrīvo LR Ministru kabinets.

- 1 Šāda pārvaldība ir kopš 2019. gada beigām.
- 2 Kopš 2025. gada februāra valdes sastāvā trūkst Satiksmes ministrijas pārstāvis un ir tikai trīs valdes locekļi.
- 3 Ventspils brīvostas valdei nav arī priekšsēdētāja.
- 4 Satiksmes ministram A. Švinkam brīvostas jautājumā šobrīd iespējams ir nepietiekoša kompetence, jo ministram brīvostā nav pārstāvja – **valdes loceklis trūkst jau vairāk kā 9 mēnešus!**

Ventspils brīvostas pārvaldība no 1994. līdz 2019. gadam

25 gadus Ventspils brīvostas valdē bija astoņi valdes locekļi:

4

pašvaldības pārstāvji, kurus amatā ieceļ un no amata atbrīvo ar domes lēmumu.

+

4

valsts pārstāvji no ekonomikas, finanšu, satiksmes un VARAM ministrijām, kurus amatā ieceļ un no amata atbrīvo Ministru kabinets.

Kopīgi līdz 2019. gadam paveiktais

Ventspils ostas attīstības rezultāti līdz 2019. gadam:

- Brīvostas teritorija izveidota par vienu no **pieprasītākajām investīciju vietām Latvijā**.
- Izbūvēti **6 jauni termināļi** un **22 komerciāli izmantojamas piestātnes**.
- Ierīkoti **kravas laukumi, pievedceļi, 2 tilti** un **12 rūpniecības ēkas**.
- **Atjaunoti abi ostas moli**.
- Osta **padziļināta līdz 17,5 m dziļumam** un kļuva par Baltijas jūras austrumu piekrastes dziļāko ostu, kas spēj apkalpot lielākos kuģus, kādi ienāk Baltijas jūrā.
- Radītas aptuveni **2000 jaunas darba vietas**.
- Ventspils attīstījies no specializētas par universālu ostu.
- Pilsētas rūpniecība apjoma ziņā kļuva par trešo lielāko valstī un par **līderi mašīnbūves un elektronikas nozarēs**.
- Lielākā daļa investīciju veiktas, izmantojot ES struktūrfondu līdzfinansējumu, kas nozīmē, ka šo ieguldījumu efektivitāte un atbilstība mērķim ir bijusi nopietni izvērtēta un skrupulozi uzraudzīta.

Ekonomiskā ietekme:

- Iepriekš piesaistīto uzņēmumu darbība joprojām **nodrošina nodarbinātību arī ostas krīzes apstākļos**.
- **Apstrādes rūpniecības apgrozījums uz vienu iedzīvotāju Ventspilī šobrīd ir augstākais Latvijā**.

Investīcijas līdz 2019. gada beigām:

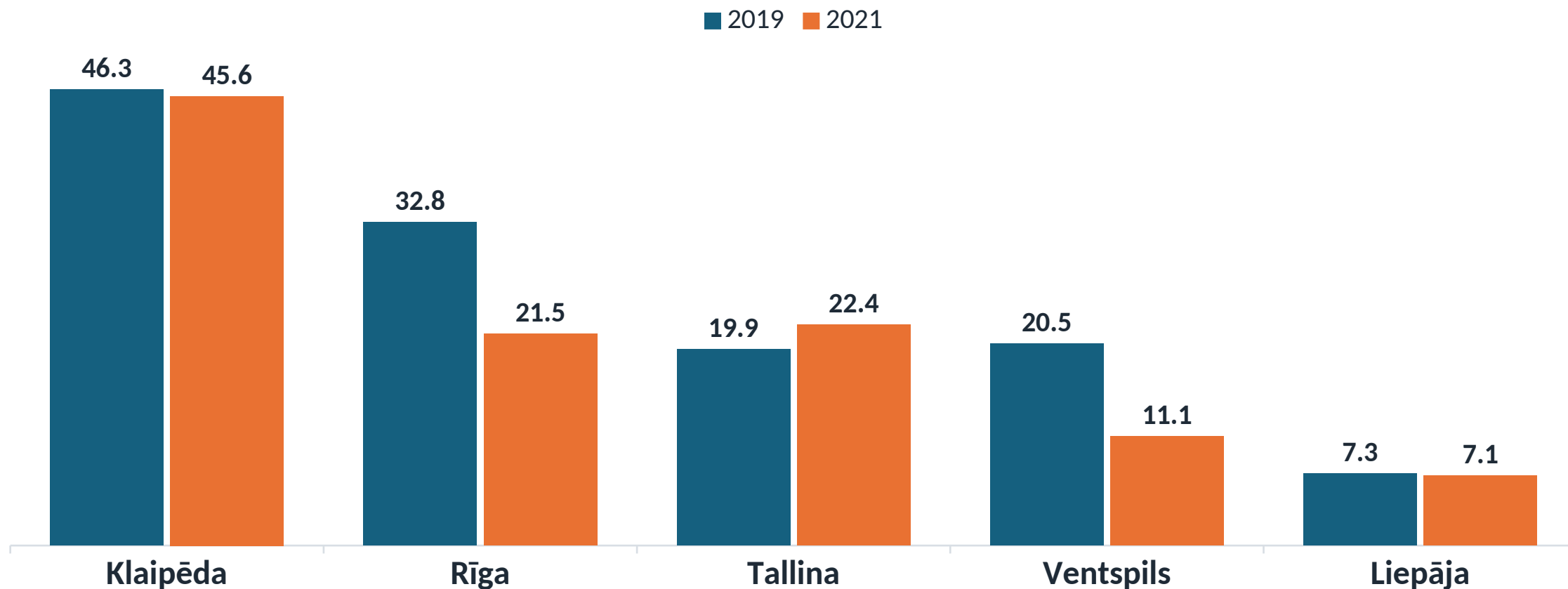
- Kopumā investēts gandrīz **1 miljards eiro**.
 - **~600 miljoni eiro** – privāto investoru līdzekļi.
 - **~360 miljoni eiro** – publiskie ieguldījumi.
 - **~40 miljoni eiro** – rūpniecības attīstībai.

Finanšu situācija līdz 2019. gada beigām

Brīvosta strādā labi, ir stabils ienākumu pārsniegums pār izdevumiem un aizdevumi tiek pilnībā segti - gan procenti, gan pamatsumma.

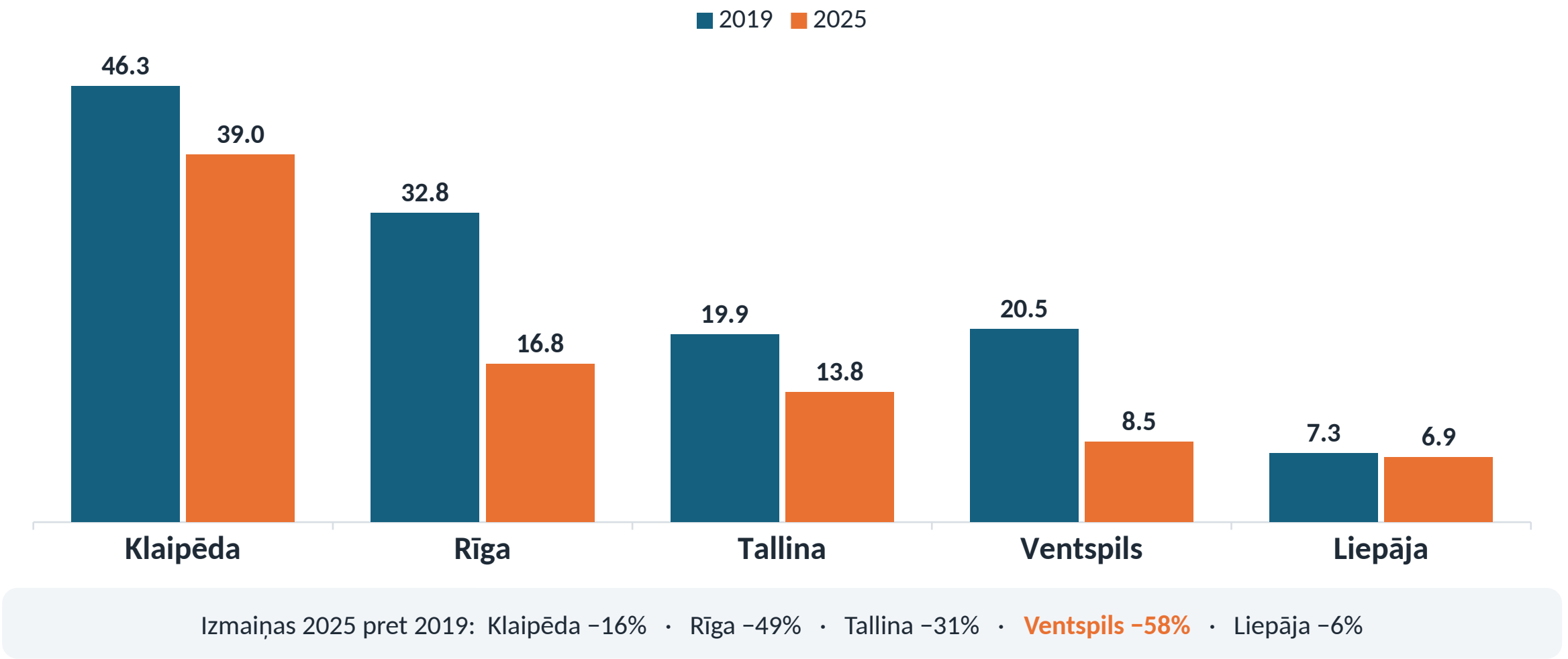
Gads	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pamatdarbības ieņēmumi	23,6	17,5	24,9	26,0	24,4	21,6	20,1	21,2	21,9
Ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem	12,0	5,9	8,5	9,1	6,3	6,5	5,7	4,4	5,2
Aizdevumu maksājumi	-0,9	-0,5	-0,7	-0,6	-0,6	-0,5	-0,6	-0,5	-0,4

Kravu apgrozījums Baltijas valstu lielākajās ostās, miljonos tonnu: 2019. gads pret 2021. gadu

Izmaiņas 2021 pret 2019: Klaipėda -2% · Rīga -34% · Tallina +13% · **Ventspils -46%** · Liepāja -3%

Kravu apgrozījums Baltijas valstu lielākajās ostās, miljonos tonnu 2019. gads pret 2025. gadu

Satiksmes ministrijas pārvaldības sekas Ventspils ostā kopš 2020. gada

- 1 Darba vietu kritums ostā par ~1000 nodarbinātajiem.
- 2 Apturēta ražošanas attīstības projektu virzīšana – Satiksmes ministrijas uzstādījums.
- 3 2020. gadā Brīvostas valde atteicās no jau atbalstīta investīciju projekta īstenošanas un ERAF finansējuma 1,5 miliona eiro apmērā VATP 8. ēkas būvniecībai. Tādējādi brīvosta neieguva vismaz 30 jaunas darba vietas.
- 4 Kravu apgrozījuma kritums vairāk kā 2 reizes.
- 5 2020. gadā par brīvostas pārvaldnieku iecelts cilvēks bez pieredzes un zināšanām ostu pārvaldībā.
- 6 **2 gadus, 4 mēnešus un 3 dienas** (no 2023. gada 28. februāra līdz 2025. gada 1. jūlijam) brīvestā vispār nebija iecelts pārvaldnieks.
- 7 **Kopš 2025. gada janvāra valdes sastāvā trūkst Satiksmes ministrijas pārstāvis un nav arī valdes priekšsēdētājs - vairāk kā 9 mēnešus!**

Finanšu situācija pēc 2020. gada

1

2024. gadā pirmo reizi gads tiek noslēgts ar izdevumiem, kas pārsniedz ienākumus

2

Viens no kredītiem finansēts Valsts kasē ar 8,1% likmi, kas ir gandrīz divreiz lielāka par jebkuru citu brīvostas aizdevumu likmi un ir netipiski augsta pie esošajām EURIBOR likmēm

3

Šobrīd ir atlikti Valsts kases aizdevumu pamatsummas maksājumi

Gads	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Pamatdarbības ieņēmumi (milj. eiro)	15,6	15,3	19,8	15,1	17,5	9,1
Ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem (milj. eiro)	3,2	2,5	7,6	1,4	-0,8	-0,9
Aizdevumu maksājumi (milj. eiro)	-0,5	-0,7	-0,7	-0,9	-1,1	-0,5

* 2025. gadā dati ir par gada pirmajiem 6 mēnešiem

Pašvaldības īpašumi valsts rokās

1

Uzsākot ostu reformu, Ventspils brīvostas valdījumā nonāca arī Ventspils valstspilsētas pašvaldības aktīvi aptuveni 150 miljonu eiro vērtībā. Pašvaldībai no šiem īpašumiem nav nekādas kapitāla atdeves, jo brīvostas pārvalde nemaksā par to izmantošanu.

2

Aktīvu atdeve (ROA) loģistikas/industrijas nozarē ir 5–8%. No pašvaldības īpašuma tiem jābūt 7,5-12 milj. EUR gadā. Šobrīd (2024. gadā) no ostu maksām tika saņemti tikai 650 tūkst. EUR.

Ventspils brīvostas «nolaistā infrastruktūra»

1

Līdz pat 2019. gadam ostas infrastruktūra bija augstākajā līmenī.

2

Līdz 2019. gada beigām ostā tika pārkrautas vairāk nekā 20 miljoni tonnu kravas gadā, 2024.gadā kravu apgrozījums ir nokrities līdz 8,2 miljoniem tonnu.

3

Pēc dramatiskā kravu apgrozījuma krituma ostā esošajām pietātnēm šobrīd ir pietiekama brīvā jauda - Satiksmes ministrija nav ne faktu, ne pamatotu aprēķinu, kāpēc pirms pieciem gadiem varēja pārkraut divreiz vairāk kravu, bet šobrīd būtu nepieciešamība ieguldīt 100 miljonus eiro Ventspils ostas infrastruktūrā.

Starptautiskas atzinības Ventspils brīvostai līdz 2019.gadam

Financial Times ārvalstu tiešo investīciju žurnāls

fDi Intelligence

- **2019. gads:**
 - 1. vieta lielo nomnieku biznesa attīstībai pasaulē,
 - 2. vieta mazo un vidējo komersantu biznesa attīstībai Eiropā.
 - Speciālbaldas – par eksporta veicināšanu, klāsteru attīstību, pārrobežu sadarbību, ražošanas paplašināšanos, infrastruktūras attīstību un atbalstu jaunuzņēmumiem
- 2018.gadā speciālbaldas: par rūpniecisko telpu un platību attīstību, infrastruktūras attīstību, IKT klasteru attīstību un par mārketinga devīzi
- 2017.gadā speciālbaldas: loģistikā, infrastruktūras attīstībā un pārrobežu sadarbības veicināšanā
- 2016. speciālbalda par uzņēmējdarbības uzsākšanas (Start-up atbalstu; infrastruktūras atjaunošanu; ražotņu paplašināšanu; mārketingu; augsto tehnoloģiju ražotņu attīstību
- 2015. gadā speciālbalda par darbības globālo mērogu; infrastruktūras modernizāciju un infrastruktūras uzlabojumiem
- 2012./2013. gadā Ventspils bija 7. labākā speciālā ekonomiskā zona un 2. labākā ostas zona.
- 2010./2011. gadā Ventspils bija 5. labākā speciālā ekonomiskā un ostas zona.

Risinājums

1

Jāatjauno Ventspils ostas kvalitatīva un saimnieciska attīstība, lai izvairītos no brīvostas faktiskās maksātnespējas.

2

Jāatjauno pašvaldības līdzdalība brīvostā.

Grozījumi Ostu likumā «iesprūduši»

Atbildīgā komisija: Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija		
	Sēdes datums	Komisijas lēmums
Uz 1.lasījumu	27.05.2025	Atbalstīt likumprojektu <i>Plānotais priekšlikumu termiņš: 06.06.2025</i> <i>Plānotais referents: Kulbergs Andris</i> Atbildīgās komisijas dokumenti:
Uz 2.lasījumu	18.06.2025	Cits lēmumsLūgt Saeimu izslēgt likumprojektu no 19.06.2025 sēdes darba kārtības līdz turpmākam komisijas lēmumam. <i>Plānotais referents: Kulbergs Andris</i> Atbildīgās komisijas dokumenti:

Referents: Kulbergs Andris Iesniedzēji: Ministru kabinets